

Emmeloord, 14 februari 2013.

Onderwerp

Nota reserves en voorzieningen 2013

Voorgenomen besluit

De nota reserves en voorzieningen 2013 vaststellen, inclusief de benoemde besluit- en herbevestigingspunten.

Advies raadscommissie

De fracties van CDA, D66, PvvP en CU/SGP adviseren positief. De fracties van de PvdA, PU, ONS, GroenLinks en VVD nemen het voorstel als bespreekstuk mee terug naar de fractie.

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding

A. De nota Reserves en Voorzieningen

De stelling "Onbekende risico's zijn een bedreiging, bekende risico's een managementissue" heeft bij het risicomanagement de volle aandacht opdat in een zo groot mogelijke mate de risico's worden beheerst.

In de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 12, van Noordoostpolder staat dat het college ten minste éénmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota reserves en voorzieningen ter vaststelling aanbiedt aan de gemeenteraad. De nota dient, conform lid twee van artikel 12 van de financiële verordening, ten minste de vorming en besteding van reserves en voorzieningen aan te geven.

Daarnaast stelt het college voor om voor de toekomst de volgende uitgangspunten te hanteren:

1. Het zoveel mogelijk beperken van het aantal reserves en voorzieningen.
2. Eenvoud en transparantie.
3. Geen vorming van reserves vanuit onderuitputting van budgetten.
4. Adequate onderbouwing van voorzieningen.
5. Beperkte/korte doorlooptijd van bestemmingsreserves.
6. Jaarlijkse actualisatie via jaarrekening/jaarverslag en/of beleidsplanning.

Ad 1:

Taken dienen binnen de jaarlijkse exploitatie te worden gerealiseerd. Voordat er een voorstel wordt gedaan om een voorziening dan wel een reserve in te stellen voor een bepaald doel, wordt onderzocht of het beoogde doel of maatschappelijk effect ook gerealiseerd kan worden zonder inzet van een reserve dan wel voorziening. Op deze manier bewaken we actief de middelen zoveel mogelijk in de exploitatie te houden waardoor deze middelen te allen tijde bij de integrale afwegingen worden betrokken. Bovenmatig werken met de inzet van bestemmingsreserves geeft een risico op inerte en/of diffuse bedrijfsvoering. Alleen wanneer blijkt dat voor het realiseren van een bepaald doel reservevorming nodig is, wordt er voor dat doel afzonderlijk een reserve ingesteld.

Ad 2:

Het beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen moet eenvoudig en transparant zijn. Daar waar mogelijk wordt complexe systematiek vermeden.

Ad 3:

Er vindt in principe geen reservevorming plaats via onderuitputting op begrotingsposten, met uitzondering van:

- de reserve riolering;
- de reserve afvalstoffenheffing;
- de reserve begraven;
- overige egalisatiereserves.

Ad 4:

Voorzieningen dienen vanuit de BBV voorzien te zijn van een adequate onderbouwing / onderhoudsplanning. De onderhoudsplanningen dienen te zijn vastgesteld door het college.

Ad 5:

Bestemmingsreserves dienen een korte doorlooptijd te hebben, uitgangspunt is een collegeperiode van 4 jaar. Bij de herijking van reserves kan de raad de bestemmingsreserves heroverwegen en/of de levensduur van de individuele bestemmingsreserve verlengen. Uitzondering op de voorgestelde doorlooptijd is de reserve beleidsplan en de egalisatiereserves.

Ad 6:

De reserves en voorzieningen worden jaarlijks heroverwogen, vooruitlopend op de jaarrekening of bij het opstellen van de jaarrekening. De gevolgen worden in de programmarekening verwerkt.

Opbouw nota

De nota reserves en voorzieningen behandelt achtereenvolgens:

- de definitie van reserves en voorzieningen;
- de stand van zaken van de reserves en voorzieningen;
- de reservepositie per doel;
- de toelichting per doel van de reserves;
- de toelichting per doel van de voorzieningen;

Tot slot wordt er een samenvatting gegeven van de in de nota voorkomende beslis- en herbevestigingspunten, waar expliciet een kaderstellend besluit door de raad over wordt gevraagd.

B. Het proces naar de totstandkoming van de nota Reserves en voorzieningen

De opbouw van de creditzijde van de balans van Noordoostpolder laat zien dat er per de jaarrekening 2011 sprake is van een reservepositie van € 88,1 miljoen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier typen reserves:

1. algemene reserve
2. egalisatiereserves voor tarieven
3. overige bestemmingsreserves en
4. nog te bestemmen jaarrekeningresultaat

Ad 1 en 2: algemene reserve

Deze betekenis en functie van deze reserve worden uitgebreid toegelicht in de nota.

Ad 3 en 4: overige bestemmingsreserves en nog te bestemmen jaarrekeningresultaat. Voor dit raadsvoorstel wordt het te bestemmen jaarrekeningresultaat 2011 gelijk gesteld met overige bestemmingsreserves, omdat het resultaat in 2012 is bestemd.

De betekenis van de bestemmingsreserves van Noordoostpolder is dat de gemeenteraad onder elke euro hiervan een te bereiken doelstelling heeft vastgesteld. De doelstellingen verschillen qua aard. Zo is op hoofdlijnen de volgende verdeling te maken:

- a. bestemmingsreserves waarvoor een compleet uitgewerkt plan ligt, inclusief berekeningen.
- b. bestemmingsreserves waaronder een te bereiken doelstelling ligt en waarvoor nog nadere planuitwerking en financiële uitwerking moet plaatsvinden.
- c. bestemmingsreserves met een risico- en egalisatiefunctie onder uitvoering van beleid.

Twee belangrijke doelstellingen onder het opstellen van deze nota Reserves en Voorzieningen, in relatie met de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement, zijn het kunnen duiden van de kwaliteit en omvang van het weerstandsvermogen en het herbeoordelen van alle oormerken van en in de bestemmingsreserves op het actuele nut en noodzaak.

Een organisatiebrede analyse van alle aanwezige reserves, zoals opgenomen in deze nieuwe nota Reserves & Voorzieningen wijst uit dat er voor een bedrag van totaal € 2.992.802 aan reserves kan worden ontoormerkt caso quo aan vrij te bestemmen reserve kan worden aangemerkt.

De voorgestelde vrijval dient in ogenschouw te worden genomen en beoordeeld in beschouwing van alle ontwikkelingen die op dit moment spelen. Het gaat om de volgende zaken:

1. tegenvallers in het dienstjaar 2013. De eerste maand van 2013 heeft laten zien dat de rek uit de begroting is en er zich al substantiële tegenvallers hebben aangediend. Het college inventariseert op dit moment organisatiebreed alle verwachte mee en tegenvallers en rapporteert u hierover in de maand april.
2. benodigde middelen voor incidentele doelstellingen in de nieuwe beleidsplanning 2014 – 2017, als voorloper op de programmabegroting 2014 – 2017.
3. benodigde middelen wegens het niet conform planning kunnen realiseren van een aantal bezuinigingen, zoals is opgenomen in de programmabegroting 2013.
4. mogelijkheid tot het creëren van een vrij aanwenden bedrag in de reserve beleidsplan.

U wordt in herinnering gebracht dat in 2012 bij de het voorstel Poldertoren, nota strategische nota grondvoorraad, najaarsrapportage en decemberrapportage na analyse en besluitvorming een veelheid aan eerder vastgestelde doelstellingen is geschrapt om reserves van hun oormerk te kunnen ontdoen, om zodoende de benodigde incidentele dekkingsmiddelen vrij te spelen voor doelstellingen met een hogere prioriteit, die gedekt dienden te worden door reserves.

Het totaalbedrag van het ontoormerken (en grotendeels herbestemmen) van ontoormerkte bestemmingsreserves in het dienstjaar 2012 komt hiermee uit op:

- € 2.350.000 voorstel Poldertoren
- € 5.246.422 nota Strategische grondvoorraad
- € 600.000 najaarsrapportage
- € 208.197 Decemberrapportage
- € 2.992.802 integrale analyse bestemmingsreserves december 2012/januari 2013
- **€ 11.397.421** totaal.

Het totaal van € 11.397.421 is op een totale eigenvermogenspositie van € 88.106.911 per 1-1-2012, waarvan € 10.010.746 algemene reserve, een grootscheepse en grotendeels noodzakelijke herziening geweest van te bereiken doelen in relatie tot daarvoor benodigde middelen enerzijds en een invulling geven aan een reservestatusonderzoekswens van uw raad anderzijds.

Doelstelling

Het conform de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet laten vaststellen van het gemeentelijk beleid omtrent reserves en voorzieningen.

Voorgesteld besluit

De nota reserves en voorzieningen 2013 vaststellen, inclusief de benoemde besluit- en herbevestigingspunten zoals hieronder gerangschikt:

Besluitpunten:

Besluit 1

De algemene reserve -indien de budgettaire mogelijkheid zich aandient- aan te vullen tot een niveau van tenminste 15% van het begrotingsresultaat vóór resultaatbestemming, exclusief grondexploitatie.

Besluit 2

De volgende bestemmingsreserves opheffen omdat de doelstelling waarvoor deze reserves oorspronkelijk zijn ingesteld inmiddels is behaald of door de tijd is ingehaald. De genoemde reserves hebben bij het moment van opheffing geen saldo. Het betreffen de navolgende bestemmingsreserves:

- Lokale arbeidsvoorwaarden
- Deelneming Vitens NV
- Nazorg bedrijventerrein A6
- Minimabeleid
- Compensatie dividendverlies Essent
- Kinderopvang
- Baggeren
- Eigen risico brandverzekering
- Woonconsumentenactiviteiten

Besluit 3

De bestemmingsreserves Grondexploitatie en Voorlopige winst verkoop erfpachtgrond samenvoegen tot één bestemmingsreserve Grondexploitatie omdat zowel de reserve Grondexploitatie als de reserve Voorlopige winst verkoop erfpachtgrond deel uit maken van het weerstandsvermogen grondexploitaties.

Besluit 4

De bestemmingsreserves Onderhoud wegen N50 instellen ten behoeve van het toekomstig (groot) onderhoud aan de overgedragen wegen, brug, wegbermen, beplanting en (halve) sloten.

Besluit 5

De rentetoe rekening aan reserves conform onderstaande tabel vaststellen:

Reserve	Bespaarde rente toevoegen aan	Rente-percentage
Algemene reserve	Exploitatie	4,5%
Egalisatiereserves	Exploitatie	4,5%
Overige bestemmingsreserves:		
- beleidsplan	Reserve	4,5%
- nazorg Ecopark	Reserve	4,5%
- bovenwijkse voorzieningen	Reserve	4,5%
- onderhoud uitbreiding Tollebeek	Reserve	4,5%
- vervanging bruggen	Reserve	4,5%
- acquisitie	Reserve	4,5%
- ontwikkelingsfonds	Reserve	4,5%
werkgelegenheid	Reserve	4,5%
- Eu-co-fin-phasing out programma	Reserve	4,5%
- huisvesting onderwijs	Reserve	4,5%
- onderhoud onderwijsgebouwen	Reserve	4,5%
- onderwijsachterstanden exc groei	Reserve	4,5%
- onderhoud/vervanging	Reserve	4,5%
speelplaatsen	Reserve	4,5%
- restauratie monumenten	Reserve	4,5%
- kerktorens	Reserve	4,5%
- exploitatie poldertoren	Reserve	4,5%
- kunst en cultuur	Reserve	4,5%
- inburgering	Reserve	4,5%
- overige bestemmingsreserves	Exploitatie	4,5%

Besluit 6

De bespaarde rente die thans ingezet wordt als algemeen dekkingsmiddel aan te wenden voor niet-structurele (dus incidentele) lasten in de begroting.

Besluit 7

Indien de begrotingsruimte het toelaat de bespaarde rente die thans wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel toe te voegen aan de algemene reserve of aan de reserve beleidsplan om een striktere scheiding aan te brengen tussen incidenteel en structureel.

Besluit 8

De volgende bedragen laten vrijvallen in/naar de reserve beleidsplan, al dan niet via de exploitatie:

1.Vervanging 19 bruggen:	€ 50.000
2.NOP-DROP:	€ 300.000
3.Abreshia:	€ 75.000
4.Abreshia:	€ 25.000
5.Abreshia:	€ 25.000
6.Nazorg bedrijventerrein Ecopark:	€ 57.056
7.Uitbreiding & onderhoud Tollebeek:	€ 150.000
8.WWB/WMO:	€ nihil
9.Optimaliseren watersystemen:	€ 68.075
10.Transitiegelden ZZL:	€ 180.000
11.Vrije ruimte en rentetoevoeging:	€ 2.062.671
Totaal:	€ 2.992.802

Herbevestigingspunten:

Herbevestiging 1

De bespaarde rente over de algemene reserve wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel.

Herbevestiging 2

De bespaarde rente over de egalisereserves worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel met uitzondering van de egalisereserve huisvesting onderwijs en egalisereserve Poldertoren.

Argumenten

Het beleid van Noordoostpolder met de daarbij genoemde argumenten staat beschreven in de nota reserves en voorzieningen, herziening 2013.

Kanttekeningen

Poldertoren

Aandachtspunt is de reserves onder de Poldertoren. De verslagleggingswijze van de gemaakte kosten voor de Poldertoren moet worden herzien en in het jaarrekening(resultaat) 2012 worden verwerkt. Het voorstel dat de gemeenteraad vorig jaar juist voor de zomervakantiebehandelde, is voor een klein deel overgenomen. In dat voorstel stonden de volgende reserves aangegeven als dekking voor onderzoek en verbouw en restwaarderereservering:

- reserve achtergestelde lening IJsselmeerziekenhuizen € 1.000.000 en
- reserve beleidsplan € 1.350.000.

De gemeenteraad heeft besloten € 222.500 beschikbaar te stellen voor onderzoek, welke kosten worden gedekt uit de reserve achtergestelde leningen IJsselmeerziekenhuizen, waardoor deze reserve.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2012 dient de juiste waarde op de balans te worden opgenomen. De gemaakte kosten blijken niet levensduurverlengend te zijn geweest, maar te moeten worden aangemerkt als grootonderhoud- en herstelkosten. Het verschil tussen de huidige geactiveerde kosten en de (indirecte opbrengst-) waarde wordt afgeboekt en is een negatief onderdeel in het jaarrekeningresultaat 2012. Voor nu kan nog niet worden gesteld dat dit resultaat volledig kan worden opgevangen binnen het totale jaarrekeningresultaat. Tot dat hier duidelijkheid over is, is dat wel het uitgangspunt. Besluitvorming door de gemeenteraad over de Poldertoren heeft invloed op een aantal bestemmingsreserves. Op welke reserves en voor welke bedragen is afhankelijk van de keuze die wordt gemaakt.

WMO

Voor de WMO wordt in de jaarrekening 2012 een positief resultaat verwacht.

Planning/uitvoering

De nota reserves en voorzieningen, herziening 2013 treedt formeel in werking per 1 april 2013.

